

- ДОБРО УПРАВЉАЊЕ У ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ -
СМЕРНИЦЕ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВА
ЗА ПАКЕТ ПОДРШКЕ ЗА
УНАПРЕЂЕЊЕ ГРАЂАНСКОГ УЧЕШЋА И ТРАНСПАРЕНТНОСТИ У БУЏЕТСКИМ ПРОЦЕСИМА

*У овим смерницама дата су упутства за градове и општине који се пријављују за **Пакет подршке за Унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима**. Смернице садрже информације у вези са општим условима за подношење пријава, информације о начину попуњавања Пријавног формулара за пакет подршке, као и информације о критеријумима и поступку доделе пакета подршке.*

1. УВОД

Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије (СКГО), расписала је Јавни позив за општине, градове и градске општине за пружање експертске подршке за унапређење доброг управљања у неколико тематских области деловања локалних самоуправа.

Јавни позив се реализује у оквиру Програма „Партнерство за добру локалну самоуправу“ који СКГО спроводи уз подршку Владе Швајцарске. Програм траје до 31. марта 2027. године и спроводи се са циљем да допринесе унапређењу децентрализације јавне управе и јачању одговорности локалних власти, уз поштовање права од стране локалних самоуправа и пружање одрживих услуга свим грађанима.

У складу са овим општим циљем, један од очекиваних резултата Програма јесте и тај да локалне самоуправе боље примењују принципе доброг управљања и укључују грађане у процес креирања и примене локалних политика и пракси. Једна од група активности које СКГО реализује у циљу остварења овог резултата, јесте пружање директне подршке локалним самоуправама у појединим тематским областима од значаја за примену принципа и системско унапређење доброг управљања. Конкретно, кроз стручно-техничку подршку предвиђено је да локалне самоуправе унапреде своје поступање у следеће три области:

- **Унапређење система финансијског управљања и контроле – предвиђена подршка за 3 ЛС**
- **Унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима – предвиђена подршка за 4 ЛС**
- **Припрема извештаја о учинцима спровођења Плана развоја ЛС - предвиђена подршка за 4 ЛС**

У складу са својим потребама и приоритетима, локалне самоуправе могу поднети пријаве за један или више пакета подршке обухваћених овим позивом. ЛС која конкурише за више од једног пакета подршке, у зависности од резултата евалуације може бити изабрана за један или више пакета подршке.

2. КОНТЕКСТ ПОДРШКЕ У ОБЛАСТИ УНАПРЕЂЕЊА ГРАЂАНСКОГ УЧЕШЋА И ТРАНСПАРЕНТНОСТИ У БУЏЕТСКИМ ПРОЦЕСИМА¹

Грађанско учешће и транспарентност рада јавне управе су као основни принципи доброг управљања уређени многим системским законима у Републици Србији, који заједно чине правни оквир за укључивање грађана и заинтересованих страна у процесе доношења и спровођења јавних политика, као и за јавност рада јавне управе. Закон о планском систему Републике Србије утврђује начело јавности и партнерства као једно од кључних принципа управљања јавним политикама, према којем се јавне политике утврђују кроз транспарентан и консултативан процес. То подразумева обавезу спровођења транспарентних консултација са свим заинтересованим странама током израде и спровођења планских докумената.

Закон о локалној самоуправи уређује обавезност спровођења поступка јавне расправе приликом припреме статута, буџета (у делу планирања инвестиција), стратешких планова развоја, утврђивања стопе изворних прихода, просторних и урбанистичких планова, као и других општих аката на основу предлога квалификованог броја грађана или захтева једне трећине одборника.

Што се тиче транспарентности и грађанског учешћа у буџетским процесима, Закон о буџетском систему уређује поступак припреме, доношења и извршења буџета локалних самоуправа, укључујући обавезу спровођења јавне расправе о Нацрту одлуке о буџету, као и објављивање буџета и извештаја о његовом извршењу. Као што је већ било речи, Закон о локалној самоуправи додатно уређује обавезност спровођења поступка јавне расправе приликом припреме буџета, у делу који се односи на планирање инвестиција.

Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја и други прописи додатно обавезују ЛС да грађанима учине доступним буџет и повезана документа.

Упркос постојећем законском оквиру, пракса показује да је учешће грађана у процесу припреме буџета у највећем броју ЛС и даље ограничено на формално спровођење јавне расправе, а капацитети за активније укључивање грађана и за објављивање разумљивих и детаљних информација о буџету (нпр. кроз грађански водич кроз буџет) остају неуједначени.

Имајући у виду наведене изазове, као и мањак капацитета и ресурса у појединим ЛС за њихово превазилажење, предвиђена је стручна подршка кроз пакет подршке за унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима.

3. ОПШТИ УСЛОВИ ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВА

3.1. Право на учешће у јавном позиву за пакет подршке за унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима

Да би остварио право на подршку у оквиру конкурса, подносилац пријаве мора кумулативно да испуни следеће критеријуме:

- да буде град, општина или градска општина са територије Републике Србије;

¹ Као што је наведено у уводном параграфу, овим смерницама дата су упутства о начину подношења пријава за пакет подршке у области грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима. Друге две области обухваћене јавним позивом - *Унапређење система финансијског управљања и контроле и Припрема извештаја о учинцима спровођења Плана развоја ЛС* – су предмет посебних смерница за подношење пријава и могу бити преузете на интернет презентацији СКГО у склопу предметног јавног позива, у секцији конкурси (<https://www.skgo.org/konkursi/detaljno/418/javni-poziv-za-podnosenje-prijava-za-pakete-podrske-u-oblasti-unapredenje-sistema-fuk-gradanskog-ucesca-i-transparentnosti-i-pripremu-izvestaja-o-sprovođenju-plana-razvoja-ls>).

- **да у тренутку конкурсана и у периоду од претходне 3 године ЛС није била корисник истоврсне пројектне и друге подршке за унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима.²**

3.2. Опис пакета подршке за унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима

Овај конкурс, намењен је избору четири (4) корисничке локалне самоуправе којима ће у оквиру Програма „Партнерство за добру локалну самоуправу“ бити додељена директна стручна подршка која треба да допринесе унапређењу грађанског учешћа и транспарентности рада локалне самоуправе.

Пакет подршке за унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима обухвата подршку у спровођењу активности које су груписане у две (2) области:

1. **УКЉУЧИВАЊЕ ГРАЂАНА И ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ПРОЦЕС ИЗРАДЕ БУЏЕТА** обухвата следеће интервенције:
 - подршка нормативном уређивању поступка јавне расправе у локалној самоуправи;
 - подршка изградњи капацитета локалне самоуправе за спровођење процеса укључивања грађана у послове локалне самоуправе (обука за запослене за спровођење јавне расправе и коришћење алата за партиципацију грађана);
 - израда плана активности за укључивање грађана у процес припреме буџета;
 - подршка организовању и спровођењу поступка укључивања грађана у одабир локалних приоритета за финансирање у процесу јавне расправе Нацрта одлуке о буџету за 2027. годину и/или за покретање раног консултативног процеса за кандидовање предлога за наредни буџетски циклус;
 - подршка организовању и спровођењу самог поступка јавне расправе Нацрта одлуке о буџету локалне самоуправе.
2. **ЈАЧАЊЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТИ ЛОКАЛНОГ БУЏЕТА** обухвата следеће интервенције:
 - подршка у успостављању посебног дела на интернет страници надлежног органа локалне самоуправе у којем ће се редовно објављивати буџет, извештаји о реализацији и ревизији буџета и други релевантни документи и извештаји;
 - подршка у изради и објављивању грађанског водича кроз Нацрт одлуке о буџету;
 - подршка у изради и објављивању грађанског водича кроз Одлуку о буџету;
 - подршка у изради и објављивању грађанског водича о Завршном рачуну буџета;

Обе области (1. укључивање грађана и 2. јачање транспарентности) представљају обавезне делове пакета подршке и спроводиће се у свим градовима, општинама и градским општинама којима буду додељени пакети подршке.

Предложени сетови активности ће бити прилагођени потребама сваког града/општине/градске општине који буду одабрани за пакет подршке на основу иницијалне процене стања за тај град/општину/градску општину као уводне (припремне) активности у оквиру пакета подршке.

Индикативни временски оквир за спровођење пакета подршке је септембар 2026. године – март 2027. године.

Пакет подршке локалним самоуправама подразумева пружање експертске подршке и стручног знања. Кроз пакет подршке се не обезбеђује било какав вид финансијске подршке.

² Охрабрују се за пријаву посебно оне ЛС које нису имале прилику да буду кориснице стручне подршке у значајнијем обиму из области предметног пакета подршке.

Стална конференција градова и општина потписује Меморандум о сарадњи са сваком изабраном локалном самоуправом којим се дефинишу сви релевантни елементи сарадње, укључујући области и обим експертске помоћи, период реализације и слично.

4. КОНКУРСНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ПАКЕТ ПОДРШКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ГРАЂАНСКОГ УЧЕШЋА И ТРАНСПАРЕНТНОСТИ У БУЏЕТСКИМ ПРОЦЕСИМА

1. **Пријавни формулар за пакет подршке за унапређење грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима**, попуњен, печатиран и потписан од стране градоначелника/председника општине. Пријавни формулар доступан на следећем линку: <https://www.skgo.org/konkursi/detaljno/418/javni-poziv-za-podnosenje-prijava-za-pakete-podrske-u-oblasti-unapredenje-sistema-fuk-gradanskog-ucesca-i-transparentnosti-i-pripremu-izvestaja-o-sprovođenju-plana-razvoja-ls>

5. НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВА ЗА ДОДЕЛУ ПАКЕТА ПОДРШКЕ:

Пријавни формулар се доставља путем електронске поште, скениран, у ПДФ формату, у складу са тачком 4. ових Смерница.

У предмету електронске поруке потребно је навести „ПРИЈАВА ЗА ПАКЕТ ПОДРШКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ГРАЂАНСКОГ УЧЕШЋА И ТРАНСПАРЕНТНОСТИ У БУЏЕТСКИМ ПРОЦЕСИМА”.

Пријаве се достављају на електронску адресу konkursi@skgo.org.

Потврда о пријему ће бити упућена пошиљаоцу пријаве путем електронске поште.

Крајњи рок за достављање пријава је **04.09.2026. године, до 16 часова**.

Пријаве достављене на било који други начин или након рока за достављање пријава неће бити разматране.

6. КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ ПРИЈАВА И ПОСТУПАК ДОДЕЛЕ ПАКЕТА ПОДРШКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ГРАЂАНСКОГ УЧЕШЋА И ТРАНСПАРЕНТНОСТИ У БУЏЕТСКИМ ПРОЦЕСИМА

У циљу избора локалних самоуправа којима ће бити додељени Пакети подршке биће формирана евалуациона комисија, која ће извршити оцену и рангирање пристиглих пријава. Трочлану комисију чине представници СКГО.

Све пријаве које испуњавају опште услове конкурса дефинисане у тачки 3.1. и достављене у року дефинисаном у тачки 5. ових смерница ће у првом кораку бити провераване у смислу административне усаглашености са условима дефинисаним овим смерницама.

Административна усаглашеност пријаве подразумева да је **Пријавни формулар** попуњен у складу са тачком 4. датих Смерница, печатиран и потписан од стране градоначелника/председника општине.

Пријаве које су административно усаглашене са захтевима јавног позива оцењиваће се од стране евалуационе комисије у складу са следећим критеријумима дефинисаним за предметни пакет подршке:

Критеријуми за оцењивање	Макс. бр. бодова	Секција у пријавном формулару
--------------------------	------------------	-------------------------------

Релевантност пријаве	10	
Релевантност аплицирања за одређени вид подршке	10 (2x5)	4.1.1, 4.2.1
Мотивисаност и степен укључености циљне групе	10	
Мотивисаност запослених и руководства за евентуалне промене у поступању и начин укључивања запослених и руководства у спровођењу активности	10 (2x5)	4.1.3, 4.2.3
Очекивани резултати и одрживост	20	
Очекивани резултати након реализације пакета	10 (2x5)	4.1.2, 4.2.2
Одрживост резултата након реализације пакета	10 (2x5)	4.1.4, 4.2.4
Укупно	40	
Допунски критеријуми за оцењивање: уколико након оцењивања по наведеним критеријумима Комисија констатује да две (или више) ЛС имају исти број бодова предност у одабиру ће бити дата оној ЛС која претходно није била корисница неког вида стручне подршке у вези са унапређењем грађанског учешћа и транспарентности у буџетским процесима;		

Секција 3. пријавног формулара - ПОДАЦИ О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ РЕЛЕВАНТНИ ЗА ПРЕДМЕТ ПОДРШКЕ представља обавезни део пријаве ради пружања неопходних информација о актуелном стању и пракси у ЛС, и прецизнијег сагледавања квалификованости за доделу подршке. Иако се не бодују, подаци су дакле неопходни за разматрање пријаве, те је нужно дати одговарајуће информације/тачне податке.

На основу информација и одговора описаних у пријави, оцењиваће се спремност да се реализује пакет, као и капацитет да се промене/унапређења у овим областима учине одрживим.

У сагледавању целокупне пријаве и додељивању бодова за секције у формулару, од значаја ће бити *комплетност и квалитет наведених информација*, тако да све подносиоце пријава упућујемо да посвете пажњу овим аспектима.

7. ОБАВЕШТЕЊЕ ПОДНОСИЛАЦА ПРИЈАВА О ИЗБОРУ И ПОТПИСИВАЊЕ МЕМОРАНДУМА О САРАДЊИ

Сви подносиоци пријава, тј. одабране локалне самоуправе, као и локалне самоуправе чије пријаве не буду одабране, биће обавештене о резултатима јавног позива у писаној форми путем електронске поште контакт особе локалне самоуправе, наведене у Пријавном формулару, у року од 10 дана након доношења коначне одлуке о одабиру.

Стална конференција градова и општина потписује Меморандум о сарадњи са сваком изабраном локалном самоуправом којим се дефинишу сви релевантни елементи сарадње, укључујући садржај подршке, период реализације и слично.

СКГО и одабрана ЛС ће одмах након потписивања Меморандума о сарадњи, приступити изради плана активности у циљу усаглашавања специфичних потреба ЛС са сетом активности предвиђеним пакетом подршке у циљу коначног дефинисања приоритетне врсте и обима подршке која ће им бити додељена.